

2020.
12. 02.
10 óra

404 Not Found Ki őrzi meg az internetet?

Videókonferencia és workshop a Teamsen

404 NOT FOUND – KI ŐRZI MEG AZ INTERNETET?

Webarchiválással foglalkozó konferencia
az Országos Széchényi Könyvtárban

KECSKEMÉTI GERGELY FERENC

Országos Széchényi Könyvtár Tartalomszolgáltatási Főosztályvezető

Kedves Kollégák!

2020. december 2-án negyedik alkalommal rendezte meg az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) a „404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet?” elnevezésű, a webarchiválással foglalkozó konferenciáját.

Rózsa Dávid, a nemzeti könyvtár főigazgatója köszöntőjében kitért arra, hogy 2021-től az intézmény feladatát képezi a webarchiválás, amelynek jogi kereteit kidolgozták, megvalósítása az e nyáron létrehozott Webarchiválási Osztály feladata lesz. A 2017-ben elindult pilot-projekt nyomán az intézmény felmérte a munka jelentette kihívásokat, és tisztán látja a webarchiválás kereteit. Mindez széles együttműködési rendszerben valósul meg, amely nem hagyja figyelmen kívül a határon túli magyar kultúrát sem. Dr. Latorcai Csaba (közigazgatási államtitkár, Emberi Erőforrások Minisztériuma) a jelenkori kultúrában bekövetkezett változásra reflektált, amely az elmúlt évtizedben történt digitális fordulat eredménye. A webarchiválás lehetővé teszi, hogy a magyar kultúra online formái is átörökhethetővé és megőrizhetővé váljanak.

Az esemény jelentősége abban mérhető, hogy egység teremtetődött a különbözőségben, hiszen valamennyi előadás

körbejárta a webarchiválás fogalmát, hogy választ adjon az online világ szülte kérdésekre, értelmezze a webarchiválás kontextusait. Az előadók ötféle lehetőséget kínáltak, amelyek több ponton kapcsolódtak egymáshoz.

Szóllás Péter (főosztályvezető, Emberi Erőforrások Minisztériuma) szerint az online formában közzétett kulturális örökség továbbörökítésének lehetséges módja a webarchiválás, nemzetközi sztenderdek figyelembevételével. A cél, hogy a hatályos jogszabályi feltételek, a technológia és a szolgáltatási formák megteremtésével bizonyos tartalmak megőrizhetővé váljanak. Ehhez folyamatos monitorozás és szoftverfejlesztés szükséges. **A webarchiválás jogi hátterének kialakítása** című prezentációjában dinamikus folyamatként határozza meg a fogalmat, amely állandó megújításra szorul. Az előadás további részében kiemelte a 2017-ben indult OKR-projekt keretében megvalósult webarchiválási pilot eredményeit, amelynek tapasztalatait felhasználva többek között akkreditált továbbképzések zajlanak, nemzetközi kapcsolatokat építenek. A jogszabályi előkészítés során az EMMI és az OSZK munkatársainak együttműködésével közös munkacsoport jött létre, a kormányrendelet kidolgozása folyamatban van.

Drótos László (témafelelős, Országos Széchényi Könyvtár) ugyanezt a dinamizmust érintette **Az OSZK Webarchívumának újdonságai** című előadásában. Összefoglalta a webarchiválás egyéves eredményeit, ami nagymértékben összefügg az OSZK szervezeti átalakításával. A webarchiválás három szerverrel valósul meg (webadmin, webarchívum, webharvest), 150 TB tárhellyel. Két nagy webaratást végeztek 2019 végén és 2020 nyarán, ezzel párhuzamosan februárban elindult az új honlap (webarchivum.oszk.hu ➡), amely fontos és naprakész

tájékoztatást nyújt szakembereknek és laikusoknak egyaránt. A legnagyobb nehézséget a közösségi média (Facebook, Instagram) megőrzésében látta. A bonyolultság abban áll, hogy az archiváló eszköz (arató robot) kifejlesztése képtelen lépést tartani az említett weboldalak változásaival.

Visky Ákos László (webkurátor, Országos Széchényi Könyvtár) előadásában (Együttműködési lehetőségek a KDS-K példáján keresztül) kitért arra, hogy a kooperációról való gondolkodás és annak kiterjesztése fontos adalék, ami jelentheti az OSZK és a regionális helyszínek közti együttműködést is. Ez garantálja a sokszínűséget, hiszen minden térség bír azzal a kulturális specifikummal, amely hozzáad a munka folyamatához és eredményéhez.

Az együttműködés szükségességét tárgyalta Maczelka Árpád (projektkoordinátor, Országos Széchényi Könyvtár) is a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (KDS) nyomán, amelynek kiemelt célja a nemzeti öntudatra nevelés, továbbá a nemzeti műveltség elsajátítása. *Mi is az a KDS? – avagy a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiáról röviden* című felszólalásában rámutatott arra, hogy a felhasznált információk hitelességét az ágazati aggregátorok garantálják. A stratégia háttérét adó 1486/2015. (VII.21.) és 1404/2017. (VI.28.) Korm. határozatok célja, hogy a közgyűjtemények a kulturális örökség megőrzőiből annak első számú és forrásértékű megosztóivá váljanak, illetve értékteremtővé a tartalmak új kontextusba helyezésével. A 2019-ben megjelentetett *Fehér könyv* módszertani útmutatóként szolgál a közgyűjtemények számára. Az ugyanabban az évben kiírt tenderen összesen tizenegy nyertes pályamű született, amelyek között szerepelt az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtáré is.

Az intézmény munkatársa, [Szécsényi Orsolya](#) helyismereti könyvtáros előadásában ([Kapcsolódási pontok – webarchiválás és helyismeret a Bródy Sándor Könyvtár példáján keresztül](#)) bemutatta megvalósult pályamunkájukat ([Heves Téka Digit pályázat](#)). A megyei lakosság bevonásával olyan tudásanyag halmozódott fel, amely megteremtette a digitalizálás alapját. A pályamunka jól mutatja azt, hogy a kutatás során összegyűjtött címek a webarchiválás során is hasznosíthatók. A felhalmozott helytörténeti tudás a [summajatirom.hu](#) ³⁸ honlapon érhető el. További példa a [Városfoglaló](#) játék, amely Eger várostörténetét mutatja be a virtuális térben. A felhasználók játék közben kultúrtörténeti ismeretekkel gazdagodhatnak, miközben hozzáférnek a felhasznált szakirodalomhoz is.

Délután az elméleti megközelítéseket gyakorlati workshop követte, az egyes szoftvereket [Drótos László](#) és [Németh Márton](#) mutatta be. Kitértek a virtuális gép (VirtualBox) használatának előnyeire: lehetőség van különböző operációs rendszerek futtatására a Windows keretein belül, amely alkalmas tesztelésre. Beszéltek a WARC formátumról, amely a webarchiválás során használt szabványos archiválási formátum, és bemutatták a következő szoftvereket, szolgáltatásokat: HTTrack, WAIL, ReplayWeb.page, Conifer, Webrecorder, Brozzler, PyWb. További tudnivalók és hasznos információk érhetők el a [webarchivum.oszk.hu](#) wikijében. ³⁹

A konferencia videói és prezentációi – a korábbi évekhez hasonlóan – megtalálhatók az OSZK webarchívumának honlapján is. ⁴⁰

A gyorsjelentést az Országos Széchényi Könyvtár Olvasószolgálati és Tájékoztatási Osztálya készítette.¹ ►

¹ Forrás: Katalist